

Nincs tavasz

(regényrészlet)

Anya, énekelj! Nem válaszolok, annyit sem, hogy majd később, vagy hogy most nincs kedvem. Apám sem szól semmit, lassú tempóban haladunk. Szeretem, ahogy vezet, egyenletes ritmus, nincsenek hirtelen mozdulatok. Ha továbbra is így esik a hó, nem fogunk tudni felmenni a hegyre. A hó hullik, csak a proli pestiek mondják, hogy esik, visszhangzik a fejemben. Nézem a lábamon a csizmát, nem emlékszem, mikor vettem föl. Hátranézek, a gyerekeken télikabát, sapka, sál. Mit mondtam nekik, miért megyünk a nagyapjukhoz. Miért viszünk bőröndöket. Talán nem is kérdeztek semmit.

Megint kiabálnak. Azt szeretnék, hogy énekeljek, de csak bámulok ki az ablakon. Apám szóval tartja őket. Az Andrásy teljes díszkivilágításban, egy férfi szánkón húzza a gyerekeit, utoljára '87-ben volt ilyen nagy hó. Apámnál biztos rendetlenség van, és kosz. Meg hideg. Ne vágjak pofákat, nehezen viseli, ha elégedetlen vagyok. Majd megkérem, fűtsön be jobban. Holnap elkezdek takarítani, a régi szobámban szép rend van, nem túl kényelmesen, de el fogunk férni. A gyerekek a kihúzható kanapén, én az ágyon. Régóta nem láttam ilyen fehérén a várost. Minden halk, az autók lassan araszolnak, mindenki nyugodtnak tűnik. Lehajtom a kis tükröt a fejem fölött, rajtam sem látszik semmi. Apámnál cirkófutás van, talán többet fogok majd pisilni. Az Izabellában olyan hideg volt a vécé, hogy inkább visszatartottam. Ezt tudom a legjobban. Visszatartani. Ha megérkezünk, felmegyek a régi szobámba, légtelenítem a radiátort. A gyerekek tévézhetnek, ameddig pakolok. Apámnak elfogy a türelme, rájuk szól, hagyjátok már anyátokat, majd én éneklek. Meddig fogja ezt bírni.

Ha az autó nem tud felmenni a hegyre, gyalogolunk. Miért ne tudna, a hegyi utakat mostanában hamar felsózzák. '87-ben leszánkóztunk az iskoláig, az osztályokat összevonták. Páran voltunk csak, *Tom és Jerryt* néztünk egész nap. Anyám azóta sem érti, miért nem maradtunk otthon, amikor szinte senki nem ment be dolgozni. Munkát kell keresnem, ez a legfontosabb. Szólok az ismerőseimnek, írok önéletrajzot, motivációs levelet. Harmincöt éves vagyok, hat éve itthon ülök a gyerekekkel, begolyóztam, minden vágyam, hogy emberek között legyek, hogy újra hasznosnak érezzem magam, sírva könyörgök, vegyenek fel.

Milyen nyuszis? Apám nem tudja, melyik dalra gondolnak a gyerekek. Megmondhatnám, de nincs kedvem megszólalni. Jó lenne így maradni. Egész éjjel ülnék a kocsiban, nézném a havas utcákat, a kivilágított Budapestet, a gyerekek aludnának. Apám általában nem bírja sokáig szó nélkül, most viszont hagyna némán ülni. Nem kérdezne felesleges dolgokat, egyáltalán nem kérdezne semmit.

Bekapcsolja a rádiót, a gyerekek beletörődtek, ma senki nem éneklie nekik a nyuszisat. Felkanyarodunk az útra. A szomszéd a ház előtt lapátolja a havat, kérdezet, apám válaszol helyettem. Felveszem a hátizsákot, bőrönd, ikeás szatyor. A kertben már legalább egyméteres a hó, a sötétben fehéren világít. Kinyitom az ajtót, ismerős illat, ismerős kép, a barna előszobabútor, amit nem lehet becsukni, kilógnak belőle apám cipői. Megnézem a termosztátot, 18 fok, csavard feljebb nyugodtan, mondja a hátam mögött. Hálás vagyok, hogy nem kell külön kérnem. Kétszer fordulunk a csomagokkal, a gyerekeket a tévé elé ültetem, apámmal megyegyezőnk, ő vacsorát készít, én pakolok. A csigalépcsőn megtorpanok, látom magam előtt, ahogy a gyerekek lökdösik egymást, megcsúsznak, leesnek. Nagyon vigyázzatok a lépcsőn, mondom. Mesét néznek, nem figyelnek rám.

Benyitok, a régi szobából dől a hideg, a padlón halomban állnak a táskák, bőröndök, szőnyegek összecsavarva, nejlonzacskók, dobozok. A garázs már tele van, vagy apámnak kényelmesebb volt ide felhordani a nem használt holmikat. Por van, kosz. A radiátor megközelíthetetlen. Leroskadok a székre, nem tudok megmozdulni. A kihúzható kanapét nézem, milyen jókat dugtunk itt még az esküvő előtt P-vel. Mit keresek én itt.

Csöngetnek, megérkezik anyám. Tizenöt éve hagyta el apámat. Pár évvel később én is elköltöztem, hozzámentem P-hez, itt pedig megállt az idő. Feljön, megölel. Ez borzasztó, mondom. Nyavalygok, hogy rendetlenség van, és hideg, nem kellett volna eljönni, innen minden nap egy óra az óvoda, nincs pénzem, munkám, a fürdőszoba is ragad a kosztól. Itt biztonságban vagy, válaszolja. Csak rendet kell tenni, meg kitakarítani. Azt viszont már nem lehet rendbe hozni. Az csak egy illúzió, mondja.

Anyámmal dermedten állunk a sárga ETA 2400-as porszívó előtt, amit még a születésem évében vettem, és már tizenöt éve is könyörögtem apámnak, vegyűnk újat, mert nem szív jól. Nincs ennek semmi baja, csak cseréljem ki a porzsákot. Már kicseréltem, nem működik, nézze meg, hiába húzom, ott marad a kosz. Lehet, hogy nem olyan erősen, de azért szív, túl finnyásak vagyunk, ez a mi bajunk, téma lezárva. Anyám kihúzza magát, a haját megigazítja. Béla, itt az ideje, hogy új porszívód legyen, a Media Markt még nyitva van, mindjárt jövök. Jaj, Mucika, ne csináld. Nem kell kifizetned, vágott közbe anyám. Fogta magát, és beült az autóba.

A kihúzható kanapén fekszünk hárman a gyerekekkel, csönd van, várom, hogy meghalljam a szuszogásukat, és átmenjek az ágyamra. P-vel feküdtem itt utoljára, nyár volt, lepedővel takaróztunk. Azt gondoltam, vele bárhol biztonságban leszek. Holnap is itt alszunk, kérdezi suttogva a nagy. Igen. Nem kérdezi, miért, talán fél a választól. Én is félek. Itt minden más, folytatja, kicsik a falak. Kiderül, a belmagasságra gondol, nekem fel se tűnt. Nem tetszik? Otthon jobb, válaszolja. Az jár a fejemben, miket fogok csinálni holnap. A fürdőszobával és a vécével kezdek, aztán kipakolom a ruhákat, a szobát csak kicsit kell átalakítani, a konyha lesz az utolsó. Még mindig esik a hó, szólal meg a kicsi, mire a nagy kijavítja, nem esik, hanem hullik. Mintha P-t hallanám, ugyanaz a kioktató hang-súly. Nem ellenkeztem soha, hogy ez hülyeség. Lehet így mondani, szoktuk is, nyelvtanilag helyes. Ehelyett elkezdtem használni, hogy ne vágjon pofákat. Végül is tényleg sokkal szebb a hullik, választékosabb, próbáltam magamat meg-

győzni, közben modorosnak éreztem, nem jött a számra. Jó az esik is, töröm meg a csendet. De apu azt mondta, az csúnya. Igazából nem csúnya, válaszolom, és nagyot sóhajtok. Csak más.

Mi van, ha anyámnak nincs igaza, erre ébredek fél hatkor. Helyre lehet hozni, csak akarni kell. Nekem azért, mert ő elvált, nem kell feladnom az első nehézségnél. Az ablakon szürke hóréteg, nem látni semmit. A gyerekek még alszanak, apám azt mondta, a héten ő viszi-hozza őket az óvodába. A kicsi nemrég kezdte, nála már szemrebbenés nélkül vettem tudomásul, hogy vállfa lett a jele. A nagynál még majdnem elsírtam magam, amikor az óvónő közölte, vödör lesz. Későn értem oda a szülőire, a jó jeleket lefoglalták. Nincs mégis valami kedvesebb jel, valami normálisabb, kérdeztem. Esetleg a lábost tudom ajánlani. Maradt a vödör.

Porszívózni és felmosni kell, előtte portörülés, van erre egy megfelelő sorrend, amit néha elfelejtek. P-nek igaza van, csapnivaló háziasszony vagyok. Utálom ezt a szót. Apám mondta gyakran anyámnak, Mucika, be kéne téged íratni egy háziasszonyképzőbe. Olyan súlyos vagy, baszd meg, beíratlak valami háziasszonyképzőbe, ezt pedig P nekem. Vajon ha akkor azt mondom, ne beszélj velem így, ő pedig bocsánatot kér, most otthon lennék az Izabellában, masszírozná a lábamat, és reggel kávéhozna. Vajon történhetett volna így is. Hova kéne visszamenni az időben, hogy ne rontsuk el. Legszívesebben a párnába fúrnám a fejem, ökölrel ütném a matracot, beleharapnék a takaróba vagy ordítanék.

Ötödik nyarán elkezdtem olvasni Trencsényi-Waldapfel Imre *Görög regék és mondák* című könyvét. Úgy kezdődik, hogy kezdetben volt a káosz, és felsorol ezer nevet, hogyan született meg abból a világ. Semmit nem értettem. Elolvastam újra, ugyanúgy nem értettem. Papírt vettem elő, felírtam a neveket, az eseményeket, családfát rajzoltam, amíg nem lett világos, mi hogyan történt. Most is ez kell, csak papír és ceruza. Inkább toll. Felírni mindent, kibogozni a szálakat, okok, okozatok, nyilak, bekarikázások, római meg arab számok.

Itt a könyv mellettem a polcon. Nem veszem le, nem mászom ki az ágyból papírért, mert a parketta nyikorog. Ilyenkor reggel a legapróbb mozdulat is veszélyes, nem akarom, hogy a gyerekek felébredjenek. A hátamon fekszem, szemem nyitva, nem pislogok, nem veszek levegőt, hangtalan vagyok, hogy gondolkozni tudjak.

Megállok, abba hagyom. Ez beteges. Fél órája egy fogkefével súrolom a fürdőszoba sarkait, anyósom tanította, hogy a tűzhely nehezen hozzáférhető mélyedéseit így a legegyszerűbb tisztítani. Már kétszer felmostam, Domestossal és ecettel is. P rosszul volt az ecettől, mindig öklendezett. Apám reggel elvitte a gyerekeket óvodába, az ajtóban még visszaszólt, lehetőleg ne dobjak ki mindent. Huszonhét darab üres vagy lejárt szavatosságú flakon szürke porréteggel. Sampon, tusfürdő, dezodor, borotvahab, arcszesz, fehér patikai tégelyek megszáradt sárga krémmel.

Leszedem apám ruháit a fregoliról. Büdösek. A nyakrésznél koszosak, több helyen a foltok is megmaradtak, újra kell mosni. Folttisztító nincs, szappannal dörzsölöm. Felnyitom a mosógép tetejét, a fogantyú félig törött. Harmincöt éves HAJDU, nászajándékba kapták a szüleim. Néhányszor már elromlott, volt egy időszak, amikor nem tudott centrifugálni, de mivel minden szerelő árado-

zott, ez akkor is mosógép lesz, amikor az újak már rég tönkremennek, apám megtartotta.

Másodszor megyek ma vécére, ennyit számít a cirkófűtés. Most veszem csak észre, milyen szép tisztaság van. Anyám tizenöt év után visszajött és vécét pucolt. Andi rám ír, fotózzam le a nyakamat, nem válaszolok. Járkálok a lakásban, élvezem, hogy meleg van, és világos, jó egyedül lenni, végre látok fákat az ablakból. Az ágakon vastagon ül a hó. Alig járnak autók, minden csöndes. Zakatoló, pattogó hang hallatszik a fürdőszobából, odafutok. Fel fog robbanni a mosógép. Lenyomom a gombot, kihúzom a dugót a konnektorból, a teteje nehezen nyílik. A dob túl magasan van, nem tudom elforgatni, meg se moccan. Félek, lecsúszik a kezem, törülközőt teszek rá, úgy próbálok. Semmi. Tönkretettem apám mosógépét. Biztos rosszul csatoltam be a dob ajtaját, és lecsúszott. Igyekszem visszagondolni, beakasztottam az egyik kampót, a másikat, a kart lenyomtam, kattant. Biztosan kattant. A kampóval lehetett a baj. Apám ki fog készülni. Először nem mond semmit, majd a legváratlanabb helyzetekben az orrom alá fogja dörgölni.

Fölhívom telefonon, jobb, ha már napközben rá tud készülni, vennie kell egy újat. Összeszorul a gyomrom. Mindjárt hazaugrik, megnézi, emiatt ne idegeskedjek. Igyekszem nyugodt maradni. Rendet teszek a szobánkban, nincs sok holmink, tegnap csak a legszükségesebbeket hoztam el, amiket hirtelen bedobáltam a bőröndbe.

Hú, de meleg van itt, mondja apám, amikor hazajön, és lejjebb tekeri a termosztátot. A fürdőszobába megy, robusztus testével ránehezedik a dobra, reccsenés, nyikorgás, kész is van. Jó kis mosógép ez, mondja, örülök, hogy nem kell újat venni. A kampót akasztottad be rosszul. Belenézek a dobba, a ruhák rendben vannak, benyomom a centrifugát. Csípőre tett kézzel áll a szoba közepén, nézi a tükröt, a polcokat, a kádat, kutatja, miket dobtam ki. Biztosan szóvá fogja tenni a kenőcsöt, amire majd azt mondom, de hát az egy éve lejárt, ő pedig legyint, hogy azt nem kell komolyan venni. Hú, de szépen csillog-villog itt minden, mennyivel jobb így, kiált fel. Semmi kritikus észrevétel. Jólesik a dicsérete. Otthon külön felmosórongy volt a szobáknak, a konyhának és a vécének. P rossz néven vette, ha összekevertem. Megjegyezhettem volna, csak egy kis odafigyelés. Nem akartam megjegyezni, leszartam. Nálunk soha nem volt több felmosórongy, mondtam neki. Persze, mert nem éltél még normális háztartásban. Amit te háztartásvezetés címszó alatt csinálsz, az egy nagy nulla. Az anyád, ne nevetess, még főzni sem tud.

Anyám valójában nagyon jól főz, csak utálja csinálni. Mostanában már nem is nagyon megy be a konyhába. A saját kezűleg szagatott tojásos nokedlije viszont mindig verhetetlen volt. A tésztát csak úgy érzésre keverte, a tálból a masszát a vágódeszkára öntötte, vékony kenőkéssel hosszú csíkot hasított, majd rá nem jellemző határozottsággal szagatni kezdte. A nokedlit a kopott zománcú, széles piros lábosba borította. Nyolc tojást tört meg, de apámnak hatot mondott. Mucika, négy bőven elég. A tojást félig sütötte meg, hogy ne száradjon ki, egyes részeit odakapatta a kedvemért. Ha megkérdezte, mit szeretnék ebédre, sajtos tésztát mondtam, hogy ne nehezítsem az életét. Nyaraltunk. Ott volt anyám barátnője is, aki néha csúnyán beszélt. Ha apám idegesítette, azt mondta neki ked-

vesen: Bélukám, menj a picsába. Anyámat sosem hallottam káromkodni, pedig néha ő is mondhatta volna, Béla, menj a picsába. Azt hiszem, az lehetett a gond, hogy nem anyám, hanem a barátnője kérdezte meg, mit szeretnénk másnap ebédelni. Gondolkodás nélkül rávágtam, tojásos nokedlit fejes salátával. Másnap anyám a kánikulában, a gőz fölött idegesen szaggatta a nokedlit, a forró víz rendszeresen kispriccelt a kőre. A nokedli finom volt, de ő nem evett velünk.

Kidobtam ezt a jó kis fogkefét, kérdezi apám a fürdőszobából. Hét fogkefe volt a tartóban, kettőt, amelyiknek a legkevésbé volt elhajolva a sörtéje, megtartottam, négyet kidobtam, eggyel pedig a fürdőszoba sarkait suvickoltam. Ezt találta meg apám. Nagy levegőt veszek, ám mire elkezdeném magyarázni, felpattintja a mosógép fedelét, és megrökönyödve nézi, hogy újra kimostam a ruháit. Nagyon büdös volt, mondom, közben kiveszek egy pólót, az orrához emelem, szagolja csak meg. Akkor is pazarlás, víz, áram, pénz, arról már nem is beszélve, hogy ő sokkal több ruhát szokott beletenni. Nem is mosta ki rendesen, válaszolom, majd a foltokkal jövök, az izzadsággal és legvégül az ázottkutya-szaggal. Várom, mikor lesz ideges, mikor emeli fel a hangját. Sóhajt egyet, azt mondja, csináljam, ahogy gondolom, ő megy vásárolni, aztán a gyerekekért az óvodába.

Körbenézek, magamban listát írok, miket kell még csinálnom. Holnap a napali meg a konyha, utána elkezdek állást keresni. Fel kéne hívnom P-t, tegyen fel pénzt a közös számlára. Összeszorul a gyomrom. Nem akarom hallani a hangját. A tükörhöz megyek, leveszem a kendőmet a nyakam körül. Nem történt semmi, bolond vagy, hallom a hangját. Kicsi, halványpiros folt. Mit fotózzak ezen, nevetséges, már alig látszik. Ha közelebbről nézem, nem is piros, inkább barnás. Mintha sebes lett volna, megvastagodott a bőr. Belemélyedt a körme.

Két órája mozdulatlanul ülök a kanapén, kint nagy pelyhekben esik a hó. Öt óra, mindjárt hazaérnek az óvodából. Alig ettem valamit. Hiába határoztam el, hogy a jó dolgokra koncentrálok, mintha mindent egy fekete fátylon keresztül néznék. Anyámat egyszer megkérdeztem, volt-e valami jel, hogy nem fog működni a házasságuk. Azt válaszolta, apám egyszer nem adott a csokijából. Ki szakít egy csoki miatt.

Egy évvel ezelőtt P átment a piroson a babakocsival, én a naggyal megálltam a járda szélén. Nem jött autó, át lehetett volna menni. A túloldalról kiabált, integetett, hiába. Hülyét csináltam belőle a gyerekek előtt, vágta hozzám az utcán, amikor átértünk a zebrán. Tekintély és csorba. Ő a családfő, ha azt mondja, átmehetünk, akkor át kell mennünk. A gyerekekkel érveltem, meg kell tanítanunk nekik, hogy piroson nem megyünk át, mire ő azzal hozakodott elő, hogy a piroson való biztonságos áthaladás megtanítása is szülői feladat. De nem egy négyévesnél, ellenkeztem. Előrement, és estig nem szólt hozzám. Akkor mondta először, idegbeteg vagy.

Apám hazahozza a gyerekeket. Ki meséli el először, mi történt az óvodában. Összevesznek. Meséljen most a kicsi, miért ő, akkor meséljen a nagy, nem igazság, persze, mert őt jobban szereted, a múltkor is jobban sajnáltad, amikor beütötte a kezét. Rájuk förmedek. Apámtól kérdezem, minden rendben volt-e. Közelebb jön, a hangját lehalkítja, félrehív. A kicsi egy fakockával az egyik fiú homlokát megütötte, vérzett is. Szívem lüktet, agresszív a gyerekem. Apám beszélt a szülőkkal, szerencsére negyedik gyerek, nem csináltak nagy ügyet belőle.

Nyaggatnak, menjünk le a kertbe hóembert építeni. Nem akarok kimozdulni, nem akarok velük lenni. Egyedül szeretnék gondolkozni, hol rontottam el, magamat sajnálni, sajnáltatni, sírni, orrot fújni, nézni, ahogy mások aggódnak értem, megnyugtatni őket, hogy ne aggódjanak, egész nap kávézóba járni, mozi-
ba menni, olvasni, idegen embereket figyelni naphosszat. Az ablakból nézlek titeket, itt fogok állni, bármikor integethettek, nyugtatgatom őket. A kicsinek ez tetszik, már indul is kifelé. A nagy az ajtóban áll, a kesztyűjét szorongatja. Apu biztos játszana, mondja. A hangja nem szemrehányó, csak szomorú.